

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วันที่ 24 มิถุนายน พุทธศักราช 2475 นับว่าเป็นประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทย เพราะเป็นวันที่ประเทศไทยได้ทำการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเมืองการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบการเมืองการปกครองไทยสมัยใหม่และได้เริ่มนำมาใช้ในการปกครองประเทศไทยนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

แก่นแท้ของระบอบประชาธิปไตยก็คือ การเมืองการปกครองต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งการยอมรับกันของประชาชนทั้งประเทศที่ว่าประชาชนคือ ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริงหรือประชาชนคือ เจ้าของประเทศ เมื่อยอมรับในแก่นแท้ของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยรัฐจึงต้องจัดการส่งเสริมให้ประชาชนทั้งประเทศได้เข้าใจในวิถีทางทางการเมืองในรูปแบบโครงสร้างการเมืองการปกครองทั้งส่วนกลาง และการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการทางการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นเสมือนเป็นรัฐบาลท้องถิ่นแต่ละปรากฏในรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของวิธีการและการบริหารจัดการ แต่ที่เหมือนกันอย่างหนึ่งคือ คณะผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเท่านั้น การให้อำนาจประชาชนในท้องถิ่นได้มีสิทธิในการคัดเลือกคณะบุคคลเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการภายในท้องถิ่นของตนเองนั้น ถือว่าเป็นรูปแบบการเมืองท้องถิ่นที่ให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเองซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการเมืองระบอบประชาธิปไตยที่ว่าเป็นการช่วยให้ประชาชนเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ ในอันที่จะเตรียมความพร้อมเพื่อการปกครองภายในท้องถิ่นของตนเองหรือทำให้ประชาชนได้ตระหนักถึงหลักแห่งปรัชญาของการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยและยังเป็นการสร้างความเชื่อที่ว่า ปัญหาในท้องถิ่นต้องให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้แก้ไขปัญหา

แนวปฏิบัติเรื่องของการเมืองการปกครองท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นเพื่อสนองความต้องการรวมไปถึงการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นด้วยตนเองโดยที่การเมืองการปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระให้กับรัฐบาลกลางในการให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นและให้มีการบริหารจัดการงานบางอย่างแทน

รัฐบาลกลาง ตามหลักแห่งการกระจายอำนาจในระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง คือ การที่ประชาชนคัดเลือกผู้ปกครองเข้ามาบริหารท้องถิ่นโดยตรง ซึ่งถือว่าเป็นผลดีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

กว่า 78 ปีที่ประเทศไทยปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศและหามองย้อนไปตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง จนมาถึงเวลาในปัจจุบันจะเห็นว่า ประเทศไทยมีความพยายามในการพัฒนาประเทศไปทุกด้านไม่ว่าจะเป็น ด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองโดยที่หลายฝ่ายต่างก็พยายามหาแนวทางและวิธีการหลากหลายรูปแบบ เพื่อที่จะได้นำพาประเทศไทยก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่นานาชาติให้การยอมรับว่าประเทศไทยคือประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองการปกครองแล้ว

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศนั้นก็คือการเมืองการปกครอง เพราะการพัฒนาประเทศจะก้าวหน้าได้ตามความต้องการหรือไม่อย่างไร สิ่งที่จะต้องจำเป็นอย่างมากที่จะมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ประเทศมีเสถียรภาพได้จะต้องพัฒนาทางการเมืองให้บังเกิดความเข้มแข็งเสียก่อนเมื่อการเมืองเข้มแข็งก็จะเป็นเสาหลักในการกำหนดแนวทางหรือทิศทางในการนำพาประเทศไปสู่จุดหมายในด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง

การพัฒนาทางการเมืองจะมีอยู่ด้วยกันสองระดับคือ การพัฒนาทางการเมืองในระดับชาติและการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่น หากมีการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วจะเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศจะอยู่ในท้องถิ่นมากกว่า ดังนั้น ความสำคัญที่จะเป็นรากฐานให้การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับการพัฒนาไปสู่การเป็นการเมืองระดับชาติได้นั้น ต้องจัดการให้มีการพัฒนาทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดตระหนักและรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมทางการเมืองที่มาจากระบอบประชาธิปไตยและเป็นการสร้างจิตสำนึกแห่งการยอมรับร่วมกันว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นส่วนที่สำคัญยิ่งของหลักการแห่งการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้เข้มแข็งและมั่นคง

ก่อนที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สภาพการเมืองท้องถิ่นมิได้มีความสำคัญต่อประชาชนในท้องถิ่นแต่อย่างใดเพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้การควบคุมของระบบราชการ การที่อยู่ภายใต้ระบบราชการจึงไม่สามารถสนองตอบถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง อาจเป็นเพราะว่าระบบราชการได้หยั่งรากลึกในการควบคุมท้องถิ่นมายาวนาน ประกอบกับปัญหาของโครงสร้างระบบราชการที่ใหญ่ ความไม่เสมอภาคในการจัดสรรงบประมาณและที่สำคัญแนวคิดของนักการเมืองผู้บริหารประเทศที่มีความเห็นว่าท้องถิ่นนั้นไม่มีศักยภาพเพียงพอหรือยังขาดความพร้อมในหลายสิ่งหลายอย่างที่จะทำการปกครองตนเองได้และก็ไม่ได้นำเสนอแนวทางเพื่อที่เตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ยังคงปล่อยผ่านเวลาให้เนิ่นนานเพื่อที่จะบริหารประเทศแบบรวมอำนาจ ทั้งที่

ผู้บริหารประเทศย่อมทราบถึงหลักปรัชญาและแนวคิดทางการเมืองของประเทศที่พัฒนาแล้วว่าการที่ประเทศชาติจะพัฒนาไปได้นั้น รัฐจะต้องปฏิรูปการเมืองเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทางการเมืองการปกครองในท้องถิ่น เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญอันดับแรก ที่จะแสดงให้เห็นถึงความจริงใจของคณะผู้บริหารประเทศที่จะช่วยสนับสนุน ส่งเสริมและเสริมสร้างให้ท้องถิ่นได้มีโอกาสในการที่จะปกครองตนเองต่อไปหรือไม่

เมื่อมีการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำและเป็นฉบับที่ฉบับหนึ่งส่งผลทำให้โครงสร้างทางการเมืองประเทศเปลี่ยนแปลงอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องของหลักการที่ว่าด้วยการให้มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังที่ได้บัญญัติไว้ใน

มาตรา 78 “รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น”

อีกทั้งมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งทำให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นต่อการพัฒนาทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นและรัฐธรรมนูญก็ได้ให้การรับรองและสนับสนุนถึงสิทธิของประชาชนในท้องถิ่นอีกด้วย

ต่อมาเหตุการณ์เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 เกิดการรัฐประหาร โดยคณะปฏิรูปการปกครองสักระยะยกเลิกการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และได้ใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พร้อมทั้งได้ให้ดำเนินการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ปัจจุบันประเทศไทยใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งเป็นฉบับที่ 18 ในการปกครองประเทศ สารสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้คือ การที่ยังคงเน้นถึงในเรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและได้ให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ สิทธิในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น สิทธิในการเข้าร่วมทางการเมือง เป็นต้น

ขณะเดียวกันปัญหาจากการพัฒนาทางการเมืองไทยที่ผ่านมาถูกตั้งเป็นข้อถกเถียงกันมาโดยตลอดว่า แท้จริงแล้วประเทศชาติและประชาชนได้รับอะไรจากการพัฒนาทางการเมืองที่ผ่านมาในเมื่อประชาชนมิได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นอย่างจริงจัง เพราะในการมีส่วนร่วมของสังคมไทยในชนบทเป็นการมีส่วนร่วมแบบไร้หลักการ เพราะ

สังคมในท้องถิ่นประชาชนขาดศักยภาพทางความคิดและไม่มีความสมบูรณ์ทางเศรษฐกิจทำให้มิได้เข้าใจอย่างแท้จริงถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น และเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่อธิบายได้ว่าเมื่อประชาชนไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นแล้วกลุ่มบุคคลที่อาศัยผลประโยชน์ทางการเมืองจะเข้าครอบงำและแสดงออกโดยพฤติกรรมเพื่อใช้ทางการเมือง เช่น การใช้ความรุนแรงซึ่งไปก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมืองหรือทำการจัดตั้งเป็นกลุ่มผลประโยชน์เพื่อใช้ต่อรองหรือไปกดดันภาครัฐในการที่จะแสวงหาผลประโยชน์โดยใช้การเมืองเป็นเครื่องมือ

ในขณะที่ภาคประชาชนซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาททางการเมืองการปกครองสูง แต่ที่ผ่านมาการพัฒนาทางการเมืองไทย โดยเฉพาะการเมืองท้องถิ่นกลับมิได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องแต่อย่างไร พิจารณาจากผู้บริหารท้องถิ่นหลายรายที่ไร้ศักยภาพขาดความรู้และวิสัยทัศน์ที่ดีพอที่จะนำไปพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้

หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 เมื่อหมดยุคแห่งการเมืองแบบเผด็จการ เข้าสู่ช่วงการเมืองในระบอบประชาธิปไตย กล่าวได้ว่าเป็นเวลาของภาคธุรกิจที่จะได้ใช้ความมั่งคั่งในการแสวงหาอำนาจทางการเมือง วิธีการที่จะเข้ามามีบทบาททางการเมืองของนักธุรกิจมีการดำเนินการในหลายรูปแบบอย่าง เช่น การรวมกลุ่มธุรกิจเพื่อจัดตั้งหรือให้การสนับสนุนแก่พรรคการเมืองในการลงสมัครรับเลือกตั้งด้วยการใช้ประโยชน์จากการเป็นนายทุนพรรคเพื่อจะบังคับให้กำหนดนโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจตนเอง แต่โดยเริ่มแรกนั้นนักธุรกิจมีบทบาททางการเมืองจะอยู่ในเฉพาะเมืองหลวงเป็นหลัก ทว่านักธุรกิจย่อมที่จะมีความสัมพันธ์ทางการค้าขายกันมาก่อนทำให้นักธุรกิจภูมิภาคเริ่มได้รับการสนับสนุนหรือช่วยเหลือจากกลุ่มทุนธุรกิจในเมืองหลวง ทำให้บทบาทเดิมที่นักธุรกิจภูมิภาคต้องพึ่งพาข้าราชการในความสัมพันธ์ส่วนตัวได้หมดไป นักธุรกิจสามารถที่จะเข้าสู่อำนาจทางการเมืองท้องถิ่นได้ โดยการลงสมัครรับเลือกตั้ง เช่น สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด ในช่วงก่อนที่จะมีรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ภาคธุรกิจในภูมิภาคยังไม่มีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นแต่อย่างใด ดังนั้นในการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของภาคธุรกิจจึงมี 2 ลักษณะที่ต่างกัน คือ

ลักษณะประการแรก การให้การสนับสนุนในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักธุรกิจเนื่องจากระบบการเมืองมิได้ปิดกั้นนักธุรกิจในการเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ดังนั้น นักธุรกิจเข้าสู่การเมืองหรือมีตำแหน่งทางการเมืองได้ ภาคธุรกิจเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพดีในทุกด้านจึงมีความได้เปรียบในการแสดงความคิดเห็นหรือวิสัยทัศน์เพื่อเป็นการถ่วงดุลของฝ่ายการเมือง หากกระทบกับส่วนได้เสียของภาคธุรกิจ โดยที่ภาคธุรกิจเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือเป็นระดับท้องถิ่นทำให้พิจารณาได้ว่านักธุรกิจเป็นผู้มี

อำนาจทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นที่ต้องการของฝ่ายการเมืองอย่างมากและเมื่อไหร่ก็ตามที่นักการเมืองพึ่งพาอำนาจเศรษฐกิจของนักธุรกิจแล้ว ย่อมส่งผลให้นักการเมืองและนักธุรกิจมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นแต่จะเป็นลักษณะการได้ผลประโยชน์ร่วมกัน

ลักษณะประการที่สอง การกีดกันมิให้นักธุรกิจเข้าไปมีบทบาททางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น เนื่องจากนักธุรกิจบางคนไม่มีความรู้ในเรื่องของการเมืองการปกครองที่ดีพอ การทำงานด้านการเมืองก็คงประสบปัญหาความขัดแย้งในการบริหารท้องถิ่น แนวปรัชญาในการบริหารงานของการเมืองนั้นการเมืองกับธุรกิจต่างกัน เพราะการเมืองลงทุนไปก็เพื่อความสุขของประชาชนโดยที่ไม่หวังผลกำไรตอบแทน แต่ภาคธุรกิจลงทุนไปแล้วก็เพื่อความสุขของเจ้าของธุรกิจโดยหวังผลกำไรที่จะได้รับกลับมา แนวคิดจึงกำหนดให้การเมืองกับธุรกิจต้องแยกจากกันให้ได้ ดังนั้น การเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของนักธุรกิจจึงอาจไม่เป็นผลดีต่อการบริหารท้องถิ่น อีกกรณีหนึ่งต้องพิจารณาคือ นักธุรกิจถ้าไปมีอำนาจทางการเมืองแล้วย่อมที่จะเกิดการผูกขาดในระบบเศรษฐกิจได้

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือได้ว่าเป็นฉบับแรกที่ทำให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทุกภาคส่วนและต่อมาถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ให้ความสำคัญในการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง จึงมีประเด็นที่ว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีเจตนารมณ์เช่นไรอย่างใดกับภาคธุรกิจ เมื่อศึกษาในกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น อาทิ พระราชบัญญัติเทศบาลหรือพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ทำให้พบว่ามีภาระบัญญัติถึงการพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นเมื่อปรากฏได้ว่าเข้ามาเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับท้องถิ่นและยังถูกตัดสิทธิทางการเมืองท้องถิ่นเป็นเวลา 5 ปี ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นไม่ได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมจากภาคธุรกิจในท้องถิ่นโดยตรงได้เท่าที่ควร

ที่กล่าวมาเป็นเหตุผลหนึ่งที่ต้องทำการศึกษา ประกอบกับผู้ศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดอำนาจเจริญ นายทะเบียนหอการค้าประจำจังหวัดอำนาจเจริญ และเห็นถึงความสำคัญของทั้งสองภาคส่วนกล่าวคือ ภาคธุรกิจมีความสำคัญด้านศักยภาพ ความรู้ความสามารถทางเศรษฐกิจ ขณะที่ภาคการเมืองท้องถิ่นซึ่งมีความสำคัญต่อการบริหารการบริการสาธารณะในท้องถิ่นให้มีความเจริญเติบโต จึงควรที่จะทำการศึกษาถึงบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นโดยศึกษาภาคธุรกิจที่เป็นกรรมการบริษัทจะมีการแสดงบทบาทด้านใดต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น หรือน่าจะมีปัญหาและอุปสรรคอย่างใดต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น อาทิ ด้านความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ของนักการเมืองท้องถิ่นกับ

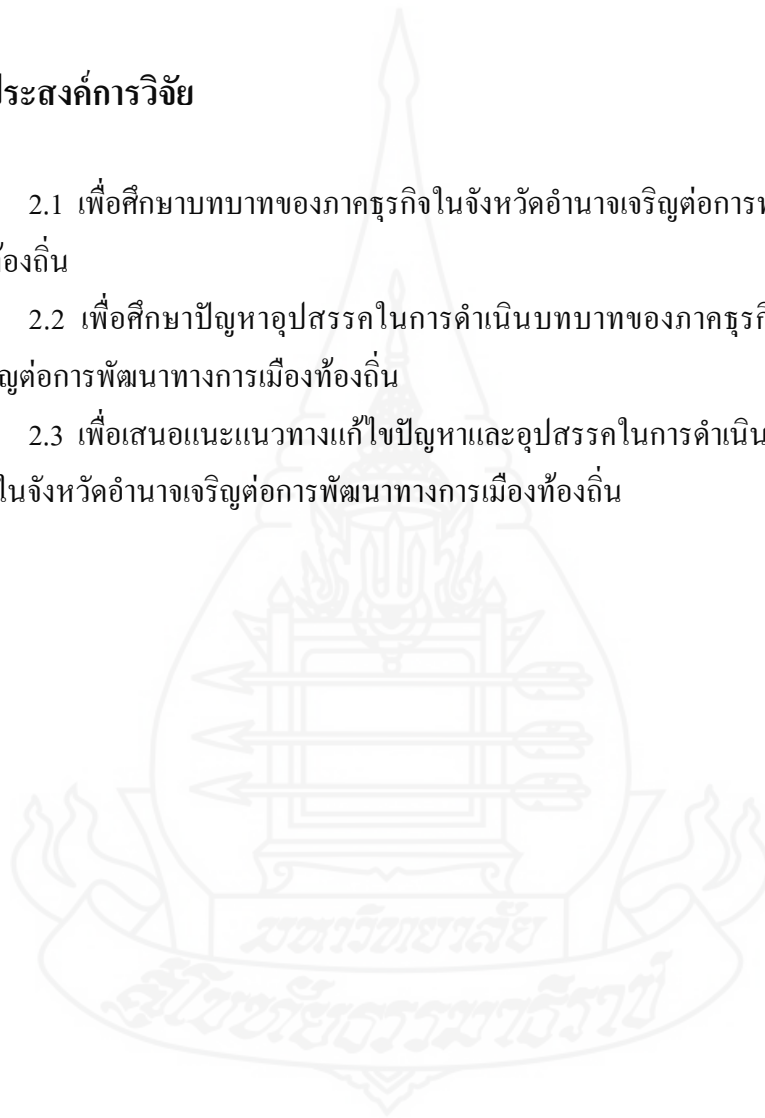
ภาคธุรกิจในท้องถิ่น หรือความขัดแย้งของนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่น หรือความไม่พร้อมของภาคธุรกิจในท้องถิ่นจะมีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้หรือไม่ หรือแนวทางแก้ไขที่ภาคธุรกิจให้ความคิดเห็นนั้นใช้แก้ปัญหการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้หรือไม่ ผลการศึกษาจะได้นำไปเป็นแนวทางสนับสนุนและสร้างเสริมบทบาทให้ทุกภาคส่วนที่ต้องการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นของตนเองต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

3.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

บทบาทของภาคธุรกิจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

1. บทบาทด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น
2. บทบาทด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานและโครงการในท้องถิ่น
3. บทบาทด้านการติดตามตรวจสอบในท้องถิ่น
4. บทบาทด้านการให้ความรู้ประชาชนเพื่อการพัฒนาทางการเมืองในท้องถิ่น
5. บทบาทด้านการรณรงค์เชิญชวนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่น

ปัญหาและอุปสรรค

1. ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์
2. ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่น
3. ความไม่พร้อมของภาคธุรกิจที่มีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

แนวทางแก้ไขการแสดงบทบาทของภาคธุรกิจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

1. แนวทางแก้ไขความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์
 - 1.1 สร้างความตระหนักถึงสำคัญของการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นบนพื้นฐานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
 - 1.2 การประสานความร่วมมือต่อกันในท้องถิ่นต้องเปิดเผยและให้ตรวจสอบได้
2. แนวทางแก้ไขความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจ
 - 2.1 ภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจต้องเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง
 - 2.2 ภาคการเมืองท้องถิ่นและภาคธุรกิจในท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบทางราชการโดยเคร่งครัด
3. แนวทางแก้ไขความไม่พร้อมของภาคธุรกิจที่มีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น
 - 3.1 การพัฒนาให้ภาคธุรกิจได้มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองท้องถิ่น
 - 3.2 การส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองท้องถิ่น

3.2 ผู้ศึกษาวิจัยได้ให้ความหมายกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

3.2.1 บทบาทของภาคธุรกิจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

- 1) บทบาทด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น หมายถึง การศึกษาวิจัยภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญได้เข้าไปมีบทบาทในด้านของการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร เพียงใด
- 2) บทบาทด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน งานและโครงการในท้องถิ่น หมายถึง การศึกษาวิจัยภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญได้เข้าไปมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน งานและโครงการในท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร เพียงใด
- 3) บทบาทด้านการติดตามตรวจสอบในท้องถิ่น หมายถึง การศึกษาวิจัยภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญได้เข้าไปมีบทบาทในการติดตามตรวจสอบประเมินผลการทำหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร เพียงใด
- 4) บทบาทด้านการให้ความรู้ประชาชนเพื่อการพัฒนาทางการเมืองในท้องถิ่น หมายถึง การศึกษาวิจัยภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญได้เข้าไปมีบทบาทในการให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร เพียงใด
- 5) บทบาทด้านการณรงค์เชิญชวนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่น หมายถึง การศึกษาวิจัยภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญได้เข้าไปมีบทบาทในการณรงค์เชิญชวนประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร เพียงใด

3.2.2 ปัญหาและอุปสรรค

- 1) ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ หมายถึง การศึกษาวิจัยภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญกับนักการเมืองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ต่อกันหรือไม่ อย่างไร เพียงใด
- 2) ความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในท้องถิ่น หมายถึง การศึกษาวิจัยนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญมีความขัดแย้งต่อกันหรือไม่ อย่างไร เพียงใด
- 3) ความไม่พร้อมของภาคธุรกิจที่มีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น หมายถึง การศึกษาวิจัยภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญถึงความไม่พร้อมที่มีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร เพียงใด

3.2.3 แนวทางแก้ไขการแสดงบทบาทของภาคธุรกิจต่อการพัฒนาทางการเมือง

ท้องถิ่น

1) แนวทางแก้ไขความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ หมายถึง การศึกษาวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางแก้ไขความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญกับนักการเมืองท้องถิ่นสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้หรือไม่ อย่างไร เพียงใด

2) แนวทางแก้ไขความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจ หมายถึง การศึกษาวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางแก้ไขความขัดแย้งระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้หรือไม่ อย่างไร เพียงใด

3) แนวทางแก้ไขความไม่พร้อมของภาคธุรกิจที่มีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น หมายถึง การศึกษาวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางแก้ไขความไม่พร้อมของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้หรือไม่ อย่างไร เพียงใด

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาขอบเขตพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ เฉพาะกรณีของภาคธุรกิจที่จดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในจังหวัดอำนาจเจริญเท่านั้น เนื่องจากจังหวัดอำนาจเจริญมีองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมที่จะต้องศึกษาถึงการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ประกอบกับจังหวัดอำนาจเจริญมีความพร้อมในหลายด้าน เช่น สภาพสังคมท้องถิ่นที่ประชาชนมีความสามัคคีกันให้ความสนใจทางการเมืองทุกระดับ สภาพเศรษฐกิจที่มีการเจริญเติบโตต่อเนื่องตลอดเวลา สภาพภูมิศาสตร์ที่มีการค้าขายและการบริการกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสภาพการเมืองที่ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในท้องถิ่นที่มีการแสดงออกในกิจกรรมหลายด้าน

การเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นการเลือกอย่างเจาะจงหรือเรียกว่า purposive selection โดยเบื้องต้นผู้วิจัยต้องการศึกษาบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นแค่ไหน อย่างไร โดยพิจารณาจากการแสดงบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญที่มีต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น แต่ด้วยเหตุที่ว่าจังหวัดอำนาจเจริญจะมีภาคธุรกิจเป็นจำนวนมาก อาทิ ภาคธุรกิจประเภทบุคคลธรรมดา ภาคธุรกิจประเภทธนาคาร ภาคธุรกิจประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดและภาคธุรกิจประเภทบริษัทจำกัด จึงเป็นเรื่องสุดิวสัยของผู้วิจัยซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโทที่จัดทำงานวิจัยฉบับนี้เพียงเพื่อเป็นวิทยานิพนธ์สำหรับประกอบการศึกษาตามหลักสูตรเท่านั้น ผู้วิจัยจึงต้องกำหนดขอบเขตด้านประชากร โดยมุ่งเป้าหมายไปที่ภาคธุรกิจประเภท

บริษัทจำกัดที่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 20 ราย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นประชากรที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการที่จะศึกษามากที่สุด และผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์กรรมการบริษัทในจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 20 ราย ผู้เกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ ประกอบไปด้วย นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 3 คน และข้าราชการท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 2 คน รวมที่ศึกษาจำนวน 25 คน

การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทของภาคธุรกิจจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วยบทบาทด้านต่าง ๆ ดังนี้ บทบาทด้านการเลือกตั้งในท้องถิ่น บทบาทด้านการกำหนดนโยบายในท้องถิ่น บทบาทด้านการติดตามตรวจสอบในท้องถิ่น บทบาทด้านการให้ความรู้ประชาชนเพื่อการพัฒนาทางการเมืองในท้องถิ่นและบทบาทด้านการรณรงค์เชิญชวนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่น

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาถึง บทบาทของภาคธุรกิจจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2553 – ตุลาคม พ.ศ. 2554

5. ข้อจำกัดในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องบทบาทของภาคธุรกิจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ ประชากรที่ศึกษาซึ่งเป็นภาคธุรกิจจังหวัดอำนาจเจริญ นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ และข้าราชการท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ จึงทำให้มีข้อจำกัดหลายประการ ดังนี้

5.1 ข้อจำกัดการได้รับข้อมูลอาจได้ไม่ครบถ้วนตามความเป็นจริง เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายภาคธุรกิจท้องถิ่น ฝ่ายนักการเมืองท้องถิ่นและฝ่ายข้าราชการท้องถิ่น ซึ่งมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์เชิงทุนและความสัมพันธ์แบบผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

5.2 ข้อจำกัดด้านเวลาที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูล การได้รับข้อมูลบางส่วนจากการสัมภาษณ์อาจไม่สมบูรณ์ หรือข้อมูลที่ได้รับอาจไม่สอดคล้องกับความเห็นที่แท้จริงซึ่งไม่อาจที่จะสังเกตและติดตามต่อไปได้ เนื่องจากกำหนดช่วงระยะเวลาในการศึกษาไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

5.3 กลุ่มประชากรตัวอย่างที่กำหนดและดำเนินการสอบถามและสัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มภาคธุรกิจท้องถิ่น กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มข้าราชการส่วนท้องถิ่น ต่างก็มีภาระหน้าที่การทำงานที่จำเป็นอย่างเร่งด่วน โอกาสที่จะได้รับการจัดสรรเวลาเพื่อให้ทำการสอบถามและสัมภาษณ์นั้นคงจะไม่ได้ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การนิยามความหมายของคำศัพท์เฉพาะนั้นจำเป็นต้องกำหนดเพื่อให้เป็นกรอบที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

6.1 บทบาท หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกในการกระทำหรือการแสดงโดยพฤติกรรม หรือการคาดหวังว่าจะต้องกระทำ ต่อเมื่อผู้นั้นได้ดำรงตำแหน่งหรือมีหน้าที่และสามารถที่จะแสดงออกโดยเปิดเผยและเป็นอิสระ

6.2 ภาครัฐกิจ หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจที่มีสภาพเป็นนิติบุคคลประเภท บริษัทจำกัด ที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 22 หุ้นส่วนและบริษัท มีสิทธิหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ

6.3 กรรมการบริษัท หมายถึง การที่บริษัทจำกัดได้ลงมติจากที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นเพื่อแต่งตั้งให้บุคคลธรรมดาเข้ามาทำหน้าที่และให้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท โดยบทบัญญัติของกฎหมายให้เรียกว่า กรรมการบริษัท ซึ่งเป็นลักษณะของ ตัวการตัวแทน

6.4 บทบาทของภาครัฐกิจ หมายถึง บทบาทของผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัทในจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 20 ราย ในเรื่องการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งท้องถิ่น การกระตุ้นประชาชน การให้การเรียนรู้ การรวบรวมการแสดงออกถึงผลประโยชน์ การสรรหา การสื่อสารทางการเมือง การเข้าทำหน้าที่หรือการเข้ามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ

6.5 การพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น หมายถึง สภาพทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งเป็นเรื่องของการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตย โดยพิจารณาในด้านบทบาททางการเมืองในจังหวัดอำนาจเจริญที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้เสียในการจัดสรรปันสิ่งมีคุณค่าในระดับท้องถิ่นซึ่งผู้มีส่วนได้เสียได้แก่ภาครัฐ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ) และภาครัฐกิจ (บริษัทจำกัดในจังหวัดอำนาจเจริญ) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งเป็นรูปแบบการใช้อำนาจทางการเมือง รูปแบบอุดมการณ์ทางการเมือง และเป็นวิถีชีวิตของสภาพสังคมและเศรษฐกิจในชุมชน

6.6 บทบาทของภาครัฐกิจต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น หมายถึง ศักยภาพ ประสิทธิภาพ ความรู้ความสามารถ ความคิดเห็นของกรรมการบริษัทในจังหวัดอำนาจเจริญตามที่คาดหวังไว้ว่า เป็นผู้ที่จะเสริมสร้างหรือสนับสนุนหรือแสดงออก เพื่อให้การเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญมีการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นจนนำไปสู่ความมีเสถียรภาพต่อไป

7. ประโยชน์ที่ว่าจะได้รับ

7.1 เพื่อทราบถึงบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

7.2 เพื่อทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

7.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของภาคธุรกิจในจังหวัดอำนาจเจริญต่อการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น

7.4 เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางให้ภาคธุรกิจนำไปใช้ปรับปรุงการดำเนินบทบาททางการเมืองท้องถิ่น เช่น การวางแผนส่งเสริมการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นให้สอดคล้องกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองตามสิทธิและหน้าที่ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดประโยชน์โดยการนำไปสู่ความรู้และความเข้าใจในการแสดงบทบาทซึ่งเป็นไปตามหลักการทางการเมืองท้องถิ่นที่เหมาะสม ถูกต้อง สามารถร่วมกับภาคส่วนอื่นในการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่นได้ และยังสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาทางการเมืองท้องถิ่นได้ตรงกับความต้องการของสังคมท้องถิ่นอย่างแท้จริง

7.5 เพื่อเป็นแนวทางให้ภาคประชาชนในการนำไปเพื่อใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ เช่น การนำไปใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบถึง การได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นของภาคธุรกิจกับภาคประชาชน การแสวงหาผลประโยชน์จากการเมืองท้องถิ่น ความแตกต่างของภาคธุรกิจกับภาคประชาชนในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองท้องถิ่น ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ภาคธุรกิจเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เป็นต้น ซึ่งจะเป็ประโยชน์เพราะทำให้ภาคประชาชนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น และจะใช้เป็นแนวทางในการปกป้องมิให้มีการแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้อำนาจทางการเมืองท้องถิ่น สุดท้ายเมื่อภาคประชาชนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ภาคประชาชนในท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและสามารถมีส่วนร่วมในการเข้าตรวจสอบการใช้อำนาจทางการเมืองท้องถิ่นได้